

Zo. Nu een artikel

IER 2016/26

In deze bijdrage wordt uiteengezet waarom drie woorden in een grammaticaal correcte en gebruikelijke volgorde als onderdeel van een slagzin niet auteursrechtelijk beschermd zijn. Merkenrechtelijke bescherming ervan is wel mogelijk.

1. Inleiding

De bijdrage is geschreven naar aanleiding van een vonnis van de Haagse voorzieningenrechter. In dat vonnis oordeelde de voorzieningenrechter dat de zinsnede 'Zo. Nu eerst [een Bavaria]' auteursrechtelijk beschermd is en dat de zinsnede 'Zo. Nu eerst naar de cloud' daar inbreuk op maakt.² Dit vonnis is onjuist.

De onjuistheid van het vonnis is wat mij betreft niet zozeer gelegen in de uitkomst, maar in de juridische grondslag ervan. Een vonnis is 'juist' als de best mogelijke oplossing wordt gevonden die het best binnen het juridische systeem past. De oplossing in dit geschil is dat het gebruik van de slagzin 'Zo. Nu eerst naar de cloud' door een aanbieder van internetdiensten verboden werd. Een andere oplossing was geweest dat het gebruik van deze slagzin niet verboden werd. Voor beide oplossingen valt naar mijn overtuiging iets te zeggen. Ik kom daar later in deze bijdrage op terug.

2. Spoor-Verkade-Visser

In 'Auteursrecht', derde druk, 2005,³ daterend van vóór Infopaq⁴, staat over het onderwerp het volgende:

"Erkenning van auteursrecht op een enkel woord achten wij niet ondenkbaar.⁵ Het zal dan moeten gaan om een origineel neologisme (bijv. tientallen van de vondsten van Marten Toonder, zeker geen minkukel), resp. een originele spellingswijze ('vurrukkulluk', Remco

Campert).⁶ Het tegengaan van verbreiding in de volksmond op auteursrechtelijke gronden ware af te raden, evenals het bestrijden van opnemings in Van Dale nadat het woord 'burgerrecht' zou hebben verkregen (of in Jan Kuitenbrouwers Turbo-taal, vóór het zover is).⁷ Maar een auteursrechtelijke claim tegen occupatie in bijv. een reclamecampagne achten wij niet irreëel. Het originele gebruik van een *bestaand* woord (of een bestaande uitdrukking) in een nieuwe en daardoor prikkelende context is moeilijker in het auteursrechtelijk systeem te passen.⁸ Het vorenstaande geldt ook voor titels⁹ en slagzinnen. Hoe 'langer' deze zijn, des te meer mogelijkheden lijken zich voor te doen om van een eigen karakter te kunnen spreken. De casuïstische rechtspraak liet soms een wel zeer welwillende auteursrechtelijke beoordeling van slagzinnen zien."¹⁰

6 Vgl. Vzr. Utrecht 3 februari 2004, AMI 2004, p. 86 (kort) (*S1ngle*) (auteursrecht aangenomen).

7 Vgl. Verkade, AA 1984, p. 676.

8 Afwijzend dan ook: Pres. Rb. Breda 8 februari 1977, BIE 1978, p. 5 (Lest best); Pres. Rb. Assen 11 januari 2001, AMI 2001, p. 44 (kort), LfN AA9426 (Wonerije).

9 Vgl. Pres. Rb. Amsterdam 26 maart 1954, afgedrukt bij Bogaart, o.c. p. 34 (*De dokter en het lichte meisje*) (titel *De dochter van het lichte meisje* inbreukmakend geoordeeld); Rb. Amsterdam 4 juli 1979, NJ 1980/196, AMR 1980, p. 12, BIE 1982, nr. 16, p. 51 (*Hoe sterk is de eenzame fietser*) (titel *Hoe sterk is de eenzame ondernemer* wegens parodiërend karakter niet inbreukmakend geoordeeld); Pres. Rb. Utrecht 16 april 1982, RvdW/KG 1982/75, AMR 1982, p. 84 (*Verzamelen is ook een kunst*) (verbod op gebruik van dezelfde titel o.g.v. belangenafweging afgewezen). Kritiek is mogelijk op het op auteursrechtelijke gronden toewijzende vonnis van Pres. Rb. Amsterdam 29 maart 1946, NJ 1947/73 (*Ik zie, ik zie wat jij niet ziet*), hoe fraai deze titel ook gevonden mocht zijn als Nederlandse titel voor Noel Cowards *Blithe Spirit*. Terecht afwijzend: Pres. Rb. Amsterdam 2 mei 1974, NJ 1974/474 (*De schuilplaats*), Pres. Rb. Haarlem 20 januari 1986, BIE 1986, nr. 60, p. 236, IER 1986, nr. 10, p. 34 (*Het veld van eer*) en Pres. Rb. Amsterdam 18 november 1998, AMI 1999, p. 66, m.nt. Haeck (*Terug naar de kust*).

10 Auteursrecht aangenomen op de slagzinnen *Bevrijdt Uw auto vliegensvlug van vastgevoegen insecten*, Pres. Rb. 's-Gravenhage 5 juli 1968, NJ 1969/67, BIE 1970, nr. 28, p. 74; *Taart bakken in de koelkast*, Hof Leeuwarden 14 januari 1981, BIE 1982, nr. 82, p. 243; *BMW maakt autorijden geweldig*, Pres. Rb. Haarlem 20 december 1983, KG 1984/20, BIE 1986, nr. 25, p. 87; *Te vinden bij Inden*, Rb. Amsterdam 2 januari 1985, AMR 1985, p. 74; *Sla de plank niet mis*, Ktr. Nijmegen 17 juli 1987, IER 1987, nr. 55, p. 109 (met 'bijmengsel', zie vonnis); *Meer dan schilders alleen*, Hof Amsterdam 29 oktober 1987, BIE 1990, nr. 7, p. 19, IER 1988, nr. 17, p. 48 (ook merk); *Eindelijk een drankje dat nergens op lijkt*, Ktr. Tilburg 7 januari 1988, BIE 1989, nr. 7, p. 19; *Echt, je proeft het*, Vzr. Rb. Haarlem 21 mei 2002, IER 2002, nr. 40, p. 246, LfN AE3263.

Afwijzend: *Seven Day Beauty Plan*, Pres. Rb. Rotterdam 24 juni 1969, BIE 1971, nr. 108, p. 345; *Seven-Up lest best*, Pres. Rb. Breda 8 februari 1977, BIE 1978, nr. 1, p. 5; *Junior Spare*, Pres. Rb. Amsterdam 18 oktober 1979, BIE 1980, nr. 47, p. 176; *Het Beste Voor Baby's Billetjes*, Pres. Rb. Rotterdam 26 januari 1983, BIE 1984, nr. 43, p. 145; *Holland, we gaan naar Rome*, Pres. Rb. Haarlem 23 februari 1990, BIE 1991, nr. 51, p. 194; *The Businessman's First Choice*, Pres. Rb. Haarlem 29 mei 1990, IER 1990, nr. 52, p. 106 m.nt. SdW (wél onrechtmatige daad); *In het licht van de toekomst* (voor energiezuinige lampen), Hof 's-Hertogenbosch 22 maart 1995, KG 1995, 193, AMI 1995, p. 159 (kort) (wél onrechtmatige daad); *Drie dwaze dagen*, Rb. Amsterdam 10 mei 1995, AMI 1995, p. 177 (kort); *Ik ben KPN*, Pres. Rb. 's-Gravenhage 26 mei 1999, BIE 1999, nr. 113, p. 450; *Vinden zonder zoeken*, Pres. Rb. 's-Gravenhage 3 juli 2001, IER 2001, nr. 51, p. 285 (wél merkinbreuk); *No meat today*, Vzr. Rb. Amsterdam 20 juni 2002, IER 2002, nr. 41, p. 249; *The World's Local Brewer*, Vzr. Rb. Amsterdam 10 oktober 2002, IER 2003, nr. 4, p. 30. Vgl. voorts Spoor, rede en id., Cohen *Jehoram-bundel*, p. 59.

1 Dirk Visser is hoogleraar in Leiden en advocaat in Amsterdam.

2 In een korte noot schreef ik over dit vonnis: "Noot kan kort. Vonnis is onjuist. Geen auteursrecht op drie woorden. Zeker niet op deze drie". "Zo. Nu eerst" kan eventueel een merk zijn. Als het voldoende is ingeburgerd en als merk ingeschreven. Vergelijk 'Have a break'. Onder bepaalde (bijkomende) omstandigheden kan het gebruik ervan onrechtmatig zijn. Maar auteursrechtelijk beschermd is het niet." [...] "Het idee om een simpel zinnetje als slagzin te gaan gebruiken mag krachtig, pakkend en briljant zijn, maar het is daarmee nog niet auteursrechtelijk beschermd", IEF 15769. Sven Klos reageerde daarop met een 'borrelnoot', IEF 15795. Daarop reageerde ik met een zeer korte reactie [...], IEF 15799.

3 P. 118-119. De nootverwijzingen en de noten bij het citaat zijn uit dat boek.

4 HvJ EU 16 juli 2009, C-5/08, ECLI:EU:C:2009:465, *Infopaq/Danske Dagblades Forening I*.

5 Studies van oudere datum: Hirsch Ballin, Auteursrecht in wording, 1947, p. 27-28 (= Auteursrechtelijke opstellen, Deventer 1970, op p. 33-34); Boekman, WPNR 4372-4374 (1954); Bogaart, Titelbescherming, Amsterdam 1960; Arquint, Der Schutz des Slogans, Basel 1969; Röder, Schutz des Werktitels, München 1970. Vgl. ook art. 5 Franse Auteurswet. Recenter: Spoor, rede, p. 20-23; Louwers, IER 1990, p. 124; Gerbrandy, Steigers, p. 38-41. Vgl. voorts: Van Lingen, p. 64, DBWH, nr. 229 en 487, en (afwijzend) Pres. Rb. Amsterdam 19 januari 1961, NJ 1961/181 (Twen).

3. Auteursrecht en wenselijkheid

Het auteursrecht is het uitsluitend recht van de maker van een werk om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen. Aldus de hoofdregel van het auteursrecht die vastligt in artikel 1 Aw. Als er auteursrecht rust op de woorden 'Zo. Nu eerst', betekent dit dat de rechthebbende ieder openbaar maken en verveelvoudigen ervan kan verbieden. Tenzij er een beperking van toepassing is. Privégebruik of incidenteel gebruik zou vermoedelijk toegestaan zijn, maar opzettelijk gebruik, bijvoorbeeld in een roman, een toneelstuk of een film, zou kunnen worden verboden. Tenzij er sprake zou zijn van een parodie, die een lachwekkende bedoeling vereist, of mogelijk van een citaat dat ten minste bron- en naamsvermelding vereist. Dat laatste zou betekenen dat serieus en opzettelijk gebruik van de woordcombinatie 'Zo. Nu eerst' steeds vermelding van Bavaria NV als rechthebbende zou vereisen. Dit is niet wenselijk, omdat openbaar taalgebruik vrij moet zijn en niet moet worden belast met een voortdurende verplichting bronnen en auteurs te noemen. De uitingvrijheid brengt met zich mee dat iedereen normale Nederlandse zinnen moet kunnen gebruiken zonder steeds verantwoording af te leggen over waar hij de bewuste zinnen of woordcombinaties vandaan heeft. Het is ook van belang dat dit de hoofdregel is en dat niet steeds bij wijze van verweer een beroep zou moeten worden gedaan op het grondrecht van de uitingvrijheid. Bij normaal taalgebruik geldt bij uitstek dat iedereen op elkaar voortborduurde en voort moet kunnen borduren zonder het risico van verboden of claims bij onvoldoende bronvermelding.

Vervolgens kan de vraag worden gesteld of drie woorden nooit auteursrechtelijk beschermd zouden kunnen zijn. Ook daarbij is het eerst nuttig om stil te staan bij de wenselijkheid ervan. Daarbij kunnen we ook een stap verder gaan en bijvoorbeeld onderzoeken of één of twee woorden een werk kunnen vormen. Daarbij kunnen we denken aan neologismen. Heeft Remco Campert auteursrecht op [Het leven is] 'vurrukkulluk'? Zo ja, dan zou hij stellig met succes bezwaar kunnen maken tegen 'Vurrukkeluk Vers!' [Het grote Larousse fruit kookboek] van Valérie Lhomme. Dat is niet wenselijk, omdat ook bij het bedenken van titels en bijvoorbeeld koppen in kranten ook altijd voortgeborduurd moet kunnen worden op het taalkundig erfgoed. De vondst van Remco Campert maakt onderdeel uit van het taalkundig erfgoed en moet door een ieder kunnen worden gebruikt, zolang er geen nodeloze verwarring wordt gewekt.¹¹

Hetzelfde geldt voor alle neologismen van Van Kooten en De Bie.¹² Het staat een ieder vrij om de term doemdenken, scheurgras en krasse knarren te gebruiken. Hetzelfde geldt voor bovenbaas, denkraam, grootgrutter, minkukel en ziel-

knijper. Ook de woordcombinaties 'kommer en kwel'¹³, 'als je begrijpt wat ik bedoel', 'een eenvoudige doch voedzame maaltijd' en 'verzin een list!' moet een ieder vrij en in het openbaar kunnen gebruiken.¹⁴ Veel lezers zullen de bron en de auteur kennen, zeer velen ook niet, maar vrij gebruik van woorden en woordcombinaties is een noodzakelijke voorwaarde voor vrije taalontwikkeling. Daar waar iemand ten onrechte de indruk zou wekken zelf een bepaald woord te hebben bedacht, kan hij de schijn wekken met anderom te willen pronken. Daar kan dan in het literaire discours of via de sociale media afdoende mee worden afgerekend. Daarvoor is geen juridische maatregel nodig en ook niet wenselijk.

Dit ondanks het feit dat de creativiteit en het persoonlijk stempel van Kees van Kooten, Wim de Bie en Marten Toonder in dezen onbetwistbaar zijn. Het neologisme 'uitburgering' is van Paul Steinhauser, 'verwatering van werken'¹⁵ en 'verheffing van het auteursrecht'¹⁶ van schrijver dezes.¹⁷ Maar er rust geen auteursrecht op.

Als het niet wenselijk is dat het openbaar gebruik (het openbaar maken en verveelvoudigen) ervan als regel kan worden verboden, is het niet wenselijk om het via het auteursrecht te beschermen. Dan moet steeds via beperkingen op het auteursrecht of via externe beperkingen gebaseerd op grondrechten die vrijheid bereikt worden die de hoofdregel moet zijn. Een dergelijke omkering kan een *chilling effect* hebben. Spoor-Verkade-Visser schrijven hierover: "Het tegengaan van verbreiding in de volksmond op auteursrechtelijke gronden ware af te raden, evenals het bestrijden van opname in Van Dale nadat het woord 'burgerrecht' zou hebben verkregen." Dat is gemakkelijk gezegd, 'ware af te raden', maar anders dan via een rechtsreeks afweging tegen de uitingvrijheid is het niet tegen te gaan. Als dergelijke handhaving ware af te raden, dan ware bescherming misschien wel helemaal af te raden.

4. Slagzinnen

De neiging om korte zinnen toch auteursrechtelijk beschermd te achten, komt in de rechtspraak alleen voor bij titels, slagzinnen of andere onderscheidingsteken.

Spoor-Verkade-Visser schrijven hierover: "Maar een auteursrechtelijke claim tegen occupatie in bijv. een reclamecampagne achten wij niet irreëel". Zij hebben het dan over neologismen. "Het originele gebruik van een bestaand woord (of een bestaande uitdrukking) in een nieuwe en daardoor prikkelende context is moeilijker in het auteurs-

11 Zie voor een recente bespreking van nodeloze verwarring: HR 11 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3554, NJ 2016/79, m.nt. DWFV (www.artiestenverloning(en).nl) en met name ook de conclusie AG: ECLI:NL:PHR:2015:1879.

12 https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_neologismen_van_Van_Kooten_en_De_Bie.

13 "De uitdrukking *kommer en kwel* debuteerde op 20 april 1960 in de Nederlandse taal, in aflevering 3.985 van verhaal 89 Heer Bommel en de Hachelbouten. Bommel ontmoet een mannetje met een wandelstok, een haakneus en een lange sik". (<http://retro.nrc.nl/W2/Lab/Profiel/Bommel/begrippen.html>)

14 https://nl.wikipedia.org/wiki/Marten_Toonder.

15 Het ABC van iedere IE-inbreuk, 2004, p. 35. 'Verwatering van werken' is rechtstreeks ontleend aan het artikel en het concept 'zwakke werken' van Willem Grosheide (in de Bremer-bundel 1998).

16 Voordracht *Ars Aequi* jubileumcongres, Amsterdam, 19 oktober 2001.

17 Althans in die veronderstelling leeft hij. Vinders van oudere bronnen krijgen een evrovolle vermelding.

rechtelijk systeem te passen. Het vorenstaande geldt ook voor titels en slagzinnen”.

‘Taart bakken in de koelkast’, ‘BMW maakt autorijden geweldig’, ‘Te vinden bij Inden’, ‘Sla de plank niet mis’, ‘Meer dan schilders alleen’ en ‘Echt, je proeft het’ zijn de (niet neologistische¹⁸) voorbeelden uit de wat oudere rechtspraak die Klos noemt in zijn borrelnoot-reactie.

Het gaat steeds om een directe concurrent die opzettelijk een slagzin gebruikt of blijft gebruiken (terwijl hij daar geen licentie meer voor heeft) of de slagzin van een concurrent zelf als merk deponeert. In alle gevallen gaat het dus ook om gebruik als onderscheidingsteken. Kennelijk zag de rechter in deze gevallen aanleiding om dit ‘jatten’ van slagzinnen te verbieden. Voor de toepassing van de auteursrechtelijke grondslag wordt het creativiteitsvereiste door de rechter geacht te zijn vervuld. Zo zou aan ‘meer dan schilders alleen’ een van ‘esprit’ getuigende gedachte ten grondslag liggen. Erg overtuigend is die kwalificatie niet. “Meer dan alleen” is een zeer gebruikelijke uitdrukking en de verplaatsing van het woord “alleen” naar achter het woord waar het op slaat, ligt ook voor de hand.¹⁹

Daar waar ook het merk of de handelsnaam letterlijk overgenomen worden (BMW en Inden) is helemaal duidelijk dat het in feite gaat om het onderscheidingsteken dat verwarring kan wekken bij het publiek. Bij ‘Echt, je proeft het’ ging het om de slagzin van de Echte Bakkers, door een bakker die niet meer tot die organisatie behoorde. Ook daar ging het om potentiële commerciële misleiding.

In het geval van ‘Sla de plank niet mis’ ging het om een slagzin waarbij de letter ‘a’ in ‘plank’ vervangen was door de afbeelding van het zeil van een surfplank, waardoor de slagzin volgens de betrokken kantonrechter ‘een eigen beeldend karakter’ kreeg. Toegegeven, de kantonrechter overwoog ook nog dat in het gangbare taalgebruik de uitdrukking ‘de plank misslaan’ niet in negatieve zin wordt gebruikt. Ook daarom zou de slagzin origineel zijn. Wichers Hoeth, de koning van het genre, merkte in zijn zeer korte noot daarover op: “Volgens Van Dale (11de dr.) dl. 2, p. 2485 betekent ‘de plank misslaan’ ‘zich vergissen’. Is dat niet een uitdrukking in negatieve zin?”

Blijft over ‘Taart bakken in de koelkast’, waarvan wordt opgemerkt dat deze zin verrassend is omdat bakken in de koelkast niet kan. In de noten bij het citaat uit Spoor-Verkade-Visser zijn nog enkele voorbeelden te vinden van korte slagzinnen waarop auteursrecht is aangenomen, maar steeds ging het om een onderscheidingsteken, een titel of een slagzin, in wezen een ‘merk’.

Verderop zal ik betogen dat al deze slagzinnen en titels via het merkenrecht of, vanwege bijkomende omstandigheden, via de bescherming tegen onrechtmatige daad beschermd moeten worden.

5. Het (auteursrechtelijk) systeem.

Het auteursrecht beschermt creaties waarvan de creativiteit (EOK & PS of EIS) blijkt uit het ‘werk’ zelf, niet uit de bedoeling of de context. Het ‘bedoelingsvereiste’ is expliciet verworpen door de Hoge Raad in zijn Endstra-arrest. De context kan iets wel ‘creatief’ maken, maar dan is het alleen creatief in die context en is dat ‘iets’ zonder die context dus niet intrinsiek creatief en kan het op zichzelf niet als creatief worden aangemerkt en als auteursrechtelijk beschermd werk worden aangemerkt. Gebeurt dat wel, dan ontstaan systematische problemen. De titel ‘borrelnoot’ voor een reactie op een annotatie die rond borreltijd verscheen en die men de kwaliteit van borrelpraat vindt hebben, is naar mijn overtuiging zeker creatief en geeft, zo men wil, blijk van ‘het persoonlijk stempel van de maker’. Daarmee verkrijgt de bedenker van die titel echter geen auteursrecht op dat reeds lang bestaande woord. De creativiteit zit in de bedoeling en de context. Als iemand anders ook een reactie zou schrijven en die ook de titel ‘Borrelnoot’ zou meegeven, zou dat mogelijk als ‘plagiaat’ zijn aan te merken wanneer die ander de indruk zou wekken deze titel zelf bedacht te hebben. Dat zou mogelijk, in een extreem geval, onrechtmatig kunnen zijn. Maar er wordt geen auteursrecht op het woord Borrelnoot geschonden.

Een bestaande uitdrukking of een grammaticaal correcte en gebruikelijke combinatie van drie woorden kan *van zichzelf* geen blijk geven van creativiteit. Dat kan alleen door de bedoeling of de context, bijvoorbeeld het gebruik ervan als slagzin.²⁰ Dan blijkt de creativiteit dus niet uit de woorden zelf, maar alleen uit die gebruiksvorm. En daarmee ontstaat er geen auteursrecht op die drie woorden. Hetzelfde geldt voor de keuze om een bestaande pissoir in te zenden voor een kunsttentoonstelling. Toen Marcel Duchamp dat deed in 1917 was dat stellig creatief en origineel.²¹ Maar hij kreeg er geen auteursrecht mee op de pissoir als zodanig.

Men zou kunnen verdedigen dat de keuze om drie woorden in een slagzin te gebruiken een auteursrechtelijk werk is door een slagzin als een aparte werkcategory te zien. Het is geen zin, maar een slagzin. De voorzieningenrechter zat mogelijk een beetje op die lijn toen hij schreef: “Hierbij wreekt zich dat door Your Hosting geen voorbeelden zijn aangedragen van uitingen voorafgaand aan het bedenken van de slagzin (in – onbetwist – 1985) waarin deze (of zeer vergelijkbare) zin al voorkwam, al dan niet ter aansporing om een inspanning af te sluiten met het nuttigen van bijvoorbeeld een biertje.” De gedaagde had maar moeten bewijzen dat er vóór 1985 al ‘uitingen’ waren waar de woorden ‘Zo. Nu eerst’ in voorkwamen.

Zoeken op internet is lastig, omdat er op internet minder te vinden is van vóór 1985: internet bestond toen nog niet.

18 ‘Neologistisch’ is geen neologisme; zie Google.

19 Het is moeilijk om hier op te Googlen, vanwege het tussenvoegsel. Maar “meer dan wijn alleen”, “meer dan sport alleen” en “meer dan brood alleen” kwamen al als zoeksuggesties in Google toen ik “meer dan alleen” intoetste.

20 Vgl. E. Bogaart in: Titelbescherming, diss. 1960, p. 30: “De titel van de roman ‘Kruis of Munt’ is ongetwijfeld een vondst. De woorden zijn nl. in een nieuw verband gebruikt. Het blijft echter een oude, vertrouwde uitdrukking, zodat er op zichzelf beschouwd niet van een nieuwe creatie kan worden gesproken. Het gokspelletje ‘Kruis of Munt’ is vermoedelijk reeds eeuwen oud. Geen bescherming dus krachtens de Auteurswet”.

21 https://en.wikipedia.org/wiki/Fountain_%28Duchamp%29.

Anno 2016 levert zoeken op 'Zo. Nu eerst' verwijzingen op naar 'Zo, nu eerst een sigaretje', 'Zo, nu eerst maar eens een hapje eten', 'Zo nu eerst lunchen' en vooral 'Zo, nu eerst een kopje koffie'. 'Zo, nu eerst' is een gebruikelijke uitdrukking en er is geen reden om aan te nemen dat dit vóór 1985 niet het geval was. Het is goed mogelijk dat het gebruik van die uitdrukking ná 1985 flink is toegenomen door de reclameslogan, maar daarmee blijft het een gebruikelijk uitdrukking die een 'tweede betekenis' heeft gekregen. Het is aannemelijk dat de bedenker van de slagzin zo'n succes heeft gehad door een bestaande uitdrukking die te maken heeft met 'na gedane arbeid is het goed rusten' te combineren met een biermerk. Wat dat betreft is 'Zo, nu eerst' sterk vergelijkbaar met 'Have a break [Have a KitKat]'. Zoeken op 'Zo, nu eerst' levert natuurlijk vooral verwijzingen op naar de slagzin van Bavaria. Dat is het gevolg van de grote bekendheid ervan, oftewel van inburgering, net als bij 'Have a break'. Het gaat in feite om de 'tweede betekenis' (secondary meaning) die een woord of een uitdrukking gekregen heeft. Dat brengt ons bij het verderop te bespreken merkenrecht dat speciaal bedoeld is en een op maat gemaakt regime kent voor tekens die onderscheidend vermogen verworven hebben.

Het auteursrecht is niet bedoeld voor het beschermen van onderscheidingstekens vanwege hun (al dan niet door inburgering verkregen) onderscheidend vermogen. Het auteursrecht is wel bedoeld voor de bescherming van creativiteit, maar alleen voor de bescherming van creativiteit die uit het werk zelf blijkt, en niet van creativiteit die alleen uit de bedoeling of de context blijkt.

Spoor-Verkade-Visser achten een auteursrechtelijke claim tegen occupatie van *neologismen* in bijv. een reclamecampagne niet irreëel. Het originele gebruik van een bestaand woord (of een bestaande uitdrukking) in een nieuwe en daardoor prikkelende context is volgens hen moeilijker in het auteursrechtelijk systeem in te passen. In dit artikel ga ik een stap verder: het past niet in het auteursrechtelijk systeem en niet in het systeem van de verschillende intellectuele-eigendomsrechten. Het moet via het merkenrecht of de onrechtmatige daad worden opgelost.

6. Infopaq

"Met betrekking tot de beschermde bestanddelen van dergelijke werken zij opgemerkt dat deze bestaan uit woorden die, afzonderlijk beschouwd, als dusdanig geen intellectuele schepping van de auteur die ze gebruikt, vormen. Enkel via de keuze, de schikking en de combinatie van deze woorden op een oorspronkelijke wijze kan de auteur uitdrukking aan zijn creatieve geest geven en tot een resultaat komen dat een intellectuele schepping vormt. De woorden als dusdanig vormen dus geen bestanddelen die worden beschermd."²²

Bij het gebruik van de drie woorden 'Zo. Nu eerst' is geen sprake van een keuze, schikking of combinatie van woorden

op een oorspronkelijke wijze waarmee de auteur uitdrukking aan zijn creatieve geest geven en tot een resultaat komt dat een intellectuele schepping vormt. Wat de auteur doet is een bestaande uitdrukking 'Zo. Nu eerst' in een slagzin combineren met het biermerk [een] 'Bavaria'. Die keuze is verrassend omdat er een bestaande uitdrukking met een biermerk wordt gecombineerd en dat als een korte slagzin wordt gepresenteerd, zonder enige ander aanprijzing of toevoeging. Maar daarmee wordt de woordcombinatie 'Zo. Nu eerst' geen eigen intellectuele schepping (EIS) en dus geen beschermd werk.

7. Banaal of triviaal?

Sinds de Hoge Raad in zijn Endstra-arrest de woorden 'banaal of triviaal' prominent heeft gebruikt, worden deze woorden die pejoratieve betekenis hebben veelvuldig gebruikt voor een *a-contrario*-redenering. Iets is niet banaal of triviaal, dús het is auteursrechtelijk beschermd. Omdat 'banaal en triviaal' erg negatief klinkt, heeft een dergelijke beschrijving een bijna beledigende betekenis. Hoe dúrf je een voorwerp, een melodie of een tekst zo te noemen?! Maar dit is echt een onjuiste benadering; niet alleen dingen die (in negatieve zin) als 'banaal en triviaal' zijn aan te merken zijn niet auteursrechtelijk beschermd. Een punaise, een afdruiprek, een standaard wijnfles of een gebruikelijke uitdrukking hoeven niet als banaal of triviaal weggezet te worden om niet auteursrechtelijk beschermd te zijn.

Het is nuttig om nog eens aan te halen wat de Hoge Raad precies zegt in het Endstra-arrest. Hij spreekt over het vereiste van EOK & PS en dan:

"Daarbuiten valt in elk geval al hetgeen een vorm heeft die zo banaal of triviaal is, dat daarachter geen creatieve arbeid van welke aard ook valt te aan te wijzen." (r.o. 4.5.1).

In elk geval, maar er kan dus nog veel meer buiten vallen. Het Hof Den Haag heeft het na terugverwijzing er overigens niet beter opgemaakt door de achterbankgesprekken van Endstra nogal, *pardonnez moi le mot*, af te zeiken. Het hof citeert twee passages waar inderdaad geen touw aan is vast te knopen en concludeert vervolgens dat daar geen touw aan is vast te knopen. Vervolgens wordt het autoriteitsargument aangehaald dat de grote schrijver Karel van het Reve ook al heeft gezegd dat aan opgenomen gesprekken geen touw is vast te knopen en vervolgens wordt geconcludeerd dat de gehele Endstra-tapes geen blijf geven van EOK & PS. Met die uitkomst valt goed te leven, met de onderbouwing echter totaal niet. Wat blijft hangen is dat je iets moet diskwalificeren als onbenullig om er geen auteursrecht aan toe te kennen.

8. Kwalificatie door rechter

De voorzieningenrecht toetst aan het vereiste van creativiteit.

22 HvJ EU 16 juli 2009, C-5/08, ECLI:EU:C:2009:465, Infopaq/Danske Dagblades Forening I, r.o. 45-46.

“De slagzin is inderdaad kernachtig en ‘pakkend’ met een zekere kwinkslag waarvoor door de maker ervan vrije en eigen creatieve keuzes zijn gemaakt. De omstandigheid dat de zin in gangbaar Nederlands is gesteld maakt niet dat daaraan geen creativiteit toekomt.”

De zin is niet alleen in gangbaar Nederlands gesteld, de zin, althans het overgenomen gedeelte “Zo. Nu eerst” is gangbaar Nederlands en dat was het ook in 1985. De keuze om een zo kort slagzin te maken met een bestaande uitdrukking en een biermerk kan wel ‘creatief’ genoemd worden, maar daarmee wordt de bestaande uitdrukking zelf niet creatief. “De zin bestaat ook niet uit enkel banale of triviale keuzes. Daarbij komt dat Bavaria desgevraagd heeft aangegeven dat onderdeel van de slagzin tevens is dat na het woord ‘Zo’ een duidelijke pauze wordt gehanteerd. Dit (voornamelijk auditieve) element draagt bij aan het originele karakter van de slagzin. Voorts wijst Bavaria er terecht op dat Your Hosting in haar stukken elders dit ook wel lijkt toe te geven, waar zij de zin ‘een krachtige en briljante slagzin’ en een ‘sterke reclameboodschap’ noemt”.

Het aanduiden van een duidelijke pauze als creatieve bijkomende omstandigheid is natuurlijk wel verdedigbaar, maar het gaat wel erg ver om deze omstandigheid voldoende te achten om een gebruikelijk uitdrukking aan een monopolie te onderwerpen. Als een pauze in een gebruikelijk zin auteursrecht op die zin oplevert, is de bedreiging voor de uitingvrijheid groot. Ieder gebruik van een zelfde pauze in de dezelfde zin kan auteursrechtinbreuk opleveren.

9. Verwatering of inburgering?

De voorzieningenrechter verwerpt naar Nederlands positief recht terecht een beroep op ‘verwatering’ van het auteursrecht. “Bij beantwoording van de vraag of een werk voldoet aan de werktoets is beslissend de situatie ten tijde dat het werk is gemaakt.”²³ Dit verweer komt in de buurt van wat Spoor-Verkade-Visser het ‘burgerrecht’ noemen om neologismen in het normale spraakgebruik te bezigen. De voorzieningenrechter raakt hier onbewust echter wel een belangrijk punt. Beoordeelt hij de beweerdelijke creativiteit van de woordcombinatie ‘Zo. Nu eerst’ [een Bavaria] wel naar “de situatie ten tijde dat het werk is gemaakt”? Hij zegt van wel, maar is dat ook zo? Laat hij zich niet veel meer meeslepen door de bekendheid die deze slagzin nadien heeft verworven? Is hier niet sprake van ‘inburgering’? Hij bespreekt alleen de mogelijkheid van ‘verwatering’. Als een slagzin al ruim dertig jaar intensief wordt gebruikt dan is er sprake van een ‘krachtig en briljant’ marketingconcept. Dat sluit creativiteit natuurlijk niet uit, maar is het niet vooral ‘krachtig’ door het jarenlange consequente gebruik? (Herhaling is de kracht van reclame). Net zo krachtig en briljant als het ‘Have a break’ van KitKat/Nestlé. Maar inburgering

past, evenmin als verwatering (‘uitburgering’), naar positief Nederlands auteursrecht niet in het auteursrechtelijke systeem. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan: ‘Verwatering van werken’ valt wat beschermingsomvang van bijvoorbeeld meubels en verpakkingen betreft, naar mijn mening wel waar te nemen. In dat licht is ook de neiging zo’n beroemde slagzin (ook) auteursrechtelijk te beschermen best begrijpelijk. Maar het is systematisch niet juist. Beroemdheid of inburgering sluit creativiteit ten tijde van de creatie niet uit, maar de kans is zeer groot dat die ‘beroemdheid’ een herkenning en waardering oproept die achteraf wordt gekwalificeerd als creativiteit die kan leiden tot auteursrechtelijke bescherming.

10. Systeem

Auteursrechtelijke bescherming van woorden en woordcombinaties als hier bedoeld is met name ook systematisch niet juist als we kijken naar de plaats ten opzichte van het rechtsgebied dat wél bestemd is voor de bescherming van bekende onderscheidingstekens, dat wél inburgering kent en dat wél mede bestemd is om nodeloos ‘kielzog varen’ tegen te gaan. Als je een dergelijk merkenrechtelijk systeem hebt dat bescherming op de juiste maat biedt, is het onjuist om een ander systeem toe te passen dat een andere zeer langdurige en ‘mateloze’ bescherming kent. Ik ben mij ervan bewust dat de Hoge Raad eind vorige eeuw in zijn Bigott/Doucal-arrest heeft gesuggereerd dat onbeperkte samenloop tussen auteursrecht en merkenrecht mogelijk is. Het Hoge Raad overwoog in 1999 in die zaak:

“Ingeval een beeldmerk tevens een werk is in de zin van de Auteursverordening, dient in beginsel ervan te worden uitgegaan dat de gerechtigde tot het beeldmerk die tevens gerechtigd is tot het auteursrecht, zich van de uit elk van de betrokken wettelijke regelingen voortvloeiende beschermingsmiddelen kan bedienen, tenzij uit een van deze regelingen bepaaldelijk het tegendeel voortvloeit. Uit de Auteursverordening kan niet worden afgeleid dat het enkele feit dat de gerechtigde tot het auteursrecht op een verpakking tevens gerechtigd is tot het beeldmerk met betrekking tot die verpakking, hem terzake zou versteken van de voor hem in geval van inbreuk uit art. 28 van die verordening voortvloeiende bevoegdheden. Omgekeerd kan evenmin uit de Merkenlandsverordening worden afgeleid dat de merkhouder tevens auteursgerechtigd zich niet van het voor hem uit art. 28 Auteursverordening voortvloeiende recht zou mogen bedienen.” (r.o. 3.9).

Het komt mij voor dat die overweging van de Hoge Raad, met name op het punt van ‘tenzij uit een van deze regelingen bepaaldelijk het tegendeel voortvloeit’ onjuist is. Het komt mij voor dat ook uit de verhouding die twee wettelijke regelingen tot elkaar hebben kan voortvloeien dat het ‘nuttige effect’ van een beperking die bij het ene recht bestaat volledig teniet wordt gedaan omdat er ook een ander regeling op van toepassing kan zijn. Denk bijvoorbeeld aan po-

²³ HR 16 april 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2889, NJ 1999/697, m.nt. P.B. Hugenholtz, AMI 1999, p. 148, m.nt. H. Cohen Jehoram, IER 1999, nr. 29, p. 161, m.nt. FWG (Arubaanse zaak Bigott/Doucal), r.o. 3.4.

gingen om de titel van een boek als merk te registreren om het [auteurs]recht zeventig jaar na de dood van de auteur te vereeuwigen. Of aan een beeldmerk bestaande uit de combinatie van lichtblauw en wit dat merkenrechtelijk volledig is verwaterd, maar via het auteursrecht weer volledige bescherming tracht te krijgen. (*De Bigott/Doucal-casus*).

Het standpunt dat volledige samenloop altijd mogelijk is “tenzij uit een van deze regelingen bepaaldelijk het tegendeel voortvloeit” is m.i. in zijn algemeenheid zeer aanvechtbaar.²⁴

Ik ben me er ook van bewust dat het Beneluxgerechtshof eind vorige eeuw ook heeft geoordeeld dat het stelsel van de BMW, thans het BVIE, ook na de Europese harmonisatie cumulatie met het auteursrecht niet uitsloot, zelfs niet “indien het auteursrecht in voorkomende gevallen een verdergaande bescherming zou bieden.”²⁵ De beslissing is echter mager gemotiveerd:

“Overwegende dat in de bepalingen en het stelsel van de BMW geen ontkennend antwoord besloten ligt op de vraag of de houder van een (beeld)merk, indien hij tevens auteursrechthebbende is ten aanzien van dat (beeld)merk, zich mede met een beroep op zijn auteursrecht kan verzetten tegen het gebruik van het merk voor waren die hij of zijn licentiehouder onder het merk in het verkeer heeft gebracht;

Overwegende dat dit niet anders is indien het auteursrecht in voorkomende gevallen een verdergaande bescherming zou bieden; [...]

Verklaart voor recht: [...]

In de bepalingen en het stelsel van de BMW ligt niet een ontkennend antwoord besloten op de vraag of de houder van een (beeld)merk, indien hij tevens auteursrechthebbende is ten aanzien van dat (beeld)merk, zich mede met een beroep op zijn auteursrecht kan verzetten tegen het gebruik van het merk voor waren die hij of zijn licentiehouder onder het merk in het verkeer heeft gebracht; dit is niet anders indien het auteursrecht in voorkomende gevallen een verdergaande bescherming zou bieden.”

Geen woord over de redenen waarom uit de *samenhang met andere IE rechten* mogelijk wel of niet een dergelijke beperking zou voortvloeien.

Deze Dior/Evora beslissing dateert, evenals het Bigott/Doucal-arrest, uit het tijdperk ‘Martens’²⁶, waarin de merkbescherming in de Benelux verreweg de ruimhartigste van Europa was en het auteursrecht nog niet Europees geharmoniseerd was. Feit is dat het HvJ EU zich nog niet over deze kwestie heeft uitgesproken.

24 Zie ook: P. B. Hugenholtz, ‘Over cumulatie gesproken’ [bijdrage aan Symposium Intellectuele Eigendom (Brinkhof-symposium), Den Haag, 9 mei 2000, verschenen in *Bijblad bij De Industriële Eigendom* 2000/7, p. 240-242.

25 BenGH 16 december 1998, *IER* 1999, p. 126 (*Dior/Evora*).

26 Mr. S.K. Martens, lid van de Hoge Raad van 1976 tot 2000, president van de Hoge Raad van 1996 tot 2000, lid van het Benelux Gerechtshof van 1983 tot 2000, van 1992 tot 1995 president van het Benelux Gerechtshof.

11. Lex specialis

Het is zeer goed verdedigbaar dat uit het systeem van intellectuele-eigendomsrechten in de EU kan worden afgeleid dat voor de bescherming van slagzinnen en andere commerciële onderscheidingstekens het merkenrecht een *lex specialis* vormt ten opzichte van het auteursrecht. Slagzinnen zijn door het HvJ EU uitdrukkelijk erkend als voorwerp van merkenrechtelijke bescherming. Daarmee vallen slagzinnen die aan de vereisten voor merkenrechtelijke bescherming voldoen onder het merkenrecht, met alle rechten én alle beperkingen die daarop van toepassing zijn.

Wanneer een slagzin of een ander commercieel onderscheidingsteken voor waren of diensten merkenrechtelijk beschermd is, komt daaraan bescherming toe voor zover het merkenrecht die biedt. Over de wenselijkheid en onwenselijkheid van samenloop van auteursrecht en merkenrecht valt nog veel meer te zeggen en dat is in het verleden ook al in ruime mate gebeurd.²⁷ Vaak gaat het dan om beeldmerken of vormmerken. Voor het specifieke geval van een grammaticaal correcte en gebruikelijke combinatie van drie woorden is er veel voor te zeggen dat merkenrechtelijke bescherming meer dan voldoende is en dat aan auteursrechtelijke bescherming nodeloos (en te) ruim is.

12. Merkenrecht

Een slagzin kan als merk worden geregistreerd en beschermd. Een slagzin die “getuigt van een zekere originaliteit en pregnantie, waardoor hij gemakkelijk te memoriseren is”, kan ook zonder inburgering een merk zijn.²⁸ Aldus oordeelde het HvJ EU in de zaak over een slagzin van drie woorden: “Vorsprung durch Technik”. Vaak is voor merkenrechtelijke bescherming inburgering vereist.²⁹ Het bekendste voorbeeld van een door het HvJ EU erkende zeer korte slagzin die door inburgering onderscheidend vermogen heeft verworven is het reeds eerdergenoemde, eveneens uit drie woorden bestaande ‘Have a break’.³⁰ Het merkenrecht is het beschermingsregime dat het meest geschikt is voor de bescherming van slagzinnen. Dit omdat het betrekking heeft op het gebruik als onderscheidingstekens en de mogelijkheid biedt om verworven bekendheid te beschermen en die bescherming ook weer beperkt tot gebruik als onderscheidingstekens voor soortgelijke waren, of bij bekende

27 Zie bijvoorbeeld P. B. Hugenholtz, ‘Over cumulatie gesproken’ [bijdrage aan Symposium Intellectuele Eigendom (Brinkhof-symposium), Den Haag, 9 mei 2000, verschenen in *Bijblad bij De Industriële Eigendom* 2000/7, p. 240-242 en de daar genoemde literatuur waaronder: D.W.F. Verkade, ‘The cumulative effect of copyright law and trademark law: which takes precedence?’, in: J.J.C. Kabel en G.J.H.M. Mom, *Intellectual property and information law*, Den Haag: Kluwer 1998, p. 72, L. Wichers Hoeth, ‘Samenloop tussen merkenrecht en auteursrecht. Een kwestie van dubbel behoren?’, in: Naar Behoren, Jubileumbundel van het Juridisch Gezelschap Amsterdam, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1982, p. 137; D.W.F. Verkade, ‘Het werk als merk, en het merk als werk’, *Auteursrecht/AMR* 1982/5, p. 141.

28 HvJ EU 21 januari 2010, C-398/08 P, ECLI:EU:C:2010:29, *Vorsprung durch Technik*, (r.o. 59).

29 Zie over slagzinnen (afwijzend): HvJ EG 21 oktober 2004, C-64/02 P, ECLI:EU:C:2004:645, *Das Prinzip der Bequemlichkeit*, HvJ EU 12 juli 2012, C-311/11 P, ECLI:EU:C:2012:460, *Wir machen das Besondere Einfach*.

30 HvJ EG 7 juli 2005, C-353/03, ECLI:EU:C:2005:432, *Have a break*.

merken/slagzinnen ook voor niet-soortgelijke waren. Het merkenrechtelijk systeem kent daarbij ook de *checks and balances* van 'sub c', zoals 'ongerechtvaardigd' voordeel trekken of afbreuk doen en de geldige reden.

13. Toepassing merkenrecht

Het merkenrecht kent wel het vereiste van een geldige merkinschrijving, maar die kan in ieder stadium worden gedaan, tenzij deze evident te kwader trouw is. In navolging van Nestlé ('Have a break') en Audi ('Vorsprung durch Technik') zou Bavaria een merkdepot kunnen verrichten voor het zinsdeel 'Zo. Nu eerst'. Bavaria zal dan inburgering moeten aantonen in een aanmerkelijk deel van de Benelux dat Nederlands spreekt. Het is niet duidelijk of alleen Nederland daarvoor voldoende is. Bavaria heeft al een woordmerk 'ZO', maar dat is mogelijk weer net te kort om de inburgering ervan als merk voor bier middels publieksonderzoek aan te tonen. Maar misschien ook niet. Bavaria kan zich ook beroepen op haar merkinschrijving 'ZO. NU EERST EEN BAVARIA'. Dan moet eerst worden vastgesteld of 'Zo. Nu eerst naar de cloud...' daarmee overeenstemt. Gezien de prominentie van het woord BAVARIA in dat merk kan men daarover twisten. Vervolgens moet de merkenrechtelijke beoordeling plaatsvinden op basis van de zeer rekbare begrippen van 'sub c'. Is er in casu sprake van ongerechtvaardigd voordeel trekken? Of van ongerechtvaardigd afbreuk doen? Aan onderscheidend vermogen of reputatie? Het is niet aannemelijk dat iemand er op korte termijn één Bavaria-biertje minder door gaat drinken. Een associatie met clouddiensten geeft niet een vieze (zeep)smaakassociatie. Maar op termijn kan het merk van Bavaria er zeker door verwateren. Heeft Your Hosting een geldige reden? Vormt humoristische uitingsvrijheid in casu een geldige reden? Moet een grapje kunnen? Of is het schaamteloos kielzog varen? Of is er zelfs sprake van (initiële) verwarring (*pre-sale con fusion/initial interest confusion*)?

Bij toepassing van de juiste merkenrechtelijke criteria is de vraag of er in casu sprake is van merkinbreuk uiteindelijk een kwestie van smaak.³¹ Met name is daarbij van belang of de rechter is aan te merken als een 'Free Trader' of als een 'Protectionist'.³²

14. Conclusie

De vraag of het gebruik van de slagzin 'Zo. Nu eerst naar de cloud' aan Your Hosting kan worden verboden, dient te wor-

den beoordeeld op basis van het merkenrecht. Of, eventueel, als er sprake is van 'bijkomende omstandigheden' op grond van de onrechtmatige daad. Op een grammaticaal correcte en gebruikelijke combinatie van drie woorden *als zodanig* rust geen auteursrecht, hoe creatief de context of de gedachte erachter om ze als slagzin te gebruiken ook is. Vandaar mijn conclusie: "Het vonnis is onjuist. Geen auteursrecht op drie woorden. Zeker niet op deze drie". [...] "Het idee om een simpel zinnetje als slagzin te gaan gebruiken mag krachtig, pakkend en briljant zijn, maar het [zinnetje] is daarmee nog niet auteursrechtelijk beschermd." Daar mag de lezer het ook na een toelichting van ruim zes duizend woorden uiteraard nog steeds mee oneens zijn. Naar verluid is de zaak in hoger beroep en ik ben benieuwd naar het arrest en mogelijk weer een uitgebreide én geestige reactie van een oplettende lezer.

Als uitsmijter bij mijn noot op IE Forum zette ik het woord 'Biertje?©' als verwijzing naar de slogan die Heineken een tijd lang intensief gebruikte. Dat was m.i. zo nodig een nog krachtigere, pakkendere en briljantere slagzin voor een biermerk. En een tijd lang dacht het bierdrinkende publiek bij de vraag 'Biertje?' vooral aan de reclame voor Heineken. Maar daarmee had Heineken nog geen auteursrecht op het woord 'biertje', al dan niet met een vraagteken, al dan niet voorafgegaan door de kreet "Hey!", als uitgesproken door 'der Rudi'.³³

31 "Wanneer men het bij de beoordeling van de overeenstemming tussen merken over de daarbij aan te leggen maatstaven eens is, wordt het resultaat van die beoordeling bepaald door de persoonlijke smaak. En omdat het spreekwoord wil, dat over smaak niet valt te twisten, heeft het in het algemeen weinig zin om opmerkingen te wijden aan het resultaat waartoe de Rechter – wederom bij aanvaarding en hantering van de juiste maatstaven – in het concrete geval bij zijn beoordeling is gekomen". Van Nieuwenhoven Helbach in 1969 in een noot bij een arrest waarin werd aangenomen dat Jurkaflex geen inbreuk maakte op Enkaflex, maar Jurkalon wel op Enkalon, Hof Den Haag 3 april 1968, *BIE* 1969, p. 169.

32 Robin Jacob, 'Trade Marks: Reality or Illusion', in *IP and other things*, a collection of essays and speeches, Bloomsbury 2015, hoofdstuk 36, p. 371-378.

33 <http://derrudi.nl/heey-biertje/>. 'Der Rudi' schijnt begin 2016 weer actief te zijn geworden, maar nu in reclame voor het Oostenrijkse Zillertal. Google op: "Zillertal Arena - Rudi's Return".